

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік і контроль розрахунків по заробітній платі
(на прикладі ФОП Грунт А.І.)»

Виконавець

студент ЦЗФН

41 групи

Ганенко Дмитро Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н.

(науковий ступінь, вчене звання)

Бойко Ольга Станіславівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ	6
1.1. Економічна сутність поняття «заробітна плата»	6
1.2. Нормативно-правове регулювання розрахунків з оплати праці ...	13
1.3. Проблемні аспекти обліку заробітної плати	21
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У ФОП ГРУНТ А.І.	8
2.1. Загальна економічна характеристика підприємства	28
2.2. Документальне оформлення розрахунків з оплати праці у ФОП Грунт А.І.	31
2.3. Порядок нарахування заробітної плати персоналу та утримань у ФОП Грунт	35
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У ФОП ГРУНТ А.І.	3
3.1. Мета, завдання та джерела контролю розрахунків з оплати праці	43
3.2. Методика перевірки розрахунків з оплати праці	46
3.3. Аналіз ефективності використання праці та її оплати	52
ВИСНОВКИ	0
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	3
ДОДАТКИ	8

ВСТУП

Актуальність теми. Основою ефективної діяльності будь-якого підприємства чи організації виступає чітко налагоджений та стабільний бухгалтерський облік, оскільки він служить основою ефективності господарської діяльності, підтверджує фінансову стабільність підприємства та взаємодіє з органами державного керування, виступає системою контролю наявності та руху коштів, виконує управлінські, контрольні та інформаційні функції. Оплата праці виступає досить важливою ланкою системи соціально-трудових відносин і найскладнішою у вирішенні соціально-економічної проблемою, тому питання нарахування заробітної плати, а також податкового, бухгалтерського статистичного обліку оплати праці займають особливе місце в роботі бухгалтерії кожного підприємства.

Ефективність діяльності трудового колективу та забезпечення належного рівня продуктивності праці значною мірою залежать від розрахунків по заробітній платі.

Економічний аналіз праці та її оплати на підприємстві дозволяє визначити потенційні можливості суб'єкта господарювання, його внутрішні резерви, використання яких дозволить досягти позитивних змін фінансових результатів діяльності. З огляду на це роль процесу оплати праці на підприємстві дедалі підвищується. Тільки чітко продумана та правильно організована система обліку та контролю розрахунків з оплати праці дає змогу отримувати достовірну, своєчасну інформацію, на основі якої здійснюється прийняття управлінських рішень.

Основні теоретичні та методологічні засади обліку та аналізу процесу оплати праці знайшли своє відображення у працях таких українських вчених як Бабіч В.В., Бондар М.І., Голубнича Г.П., Гура Н.О., Засадний Б.А., Іванова В.В., Ловінська Л.Г., Мельник Т.Г., Коблянська Г.Ю., Коблянська О.І., Мисака Г.В., Огійчук М.Ф., Садовська І.Б., Склярчук І.П., Сук Л.К., Тігова Т.М., Шарманська В.М., Швець В.Г. та інші. Проте, незважаючи на великий інтерес

вчених до проблем побудови системи оплати і стимулювання праці персоналу, не всі їх аспекти в достатній мірі опрацьовані. Надзвичайно стрімкий розвиток економіки вимагає нових заходів щодо поліпшення систем оплати праці, удосконалення обліку.

Отже, актуальність обраної теми дослідження обумовлена тим, що вірний облік розрахунків з оплати праці дозволяє підприємству визначити систему мотивації працівників, правильно співвідносити рівень заробітної плати з рівнем продуктивності праці, забезпечити належний рівень достовірності такої інформації для управління.

Мета дослідження - вивчення теоретичних і практичних засад обліку та контролю розрахунків з оплати праці та надання пропозицій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі **завдання**:

- розглянути економічну сутність поняття «заробітної плати»;
- дослідити нормативно-правове регулювання розрахунків з оплати праці;
- визначити проблемні аспекти обліку оплати праці;
- дослідити організаційно-методичні засади обліку розрахунків з оплати праці;
- ознайомитися з діючою моделлю обліку розрахунків з оплати праці у ФОП Грунт А.І.;
- обґрунтувати напрями удосконалення системи обліку розрахунків з оплати праці;
- висвітлити теоретичні та практичні аспекти контролю розрахунків з оплати праці;
- проаналізувати стан та динаміку розрахунків з оплати праці у ФОП Грунт А.І.

Об'єктом дослідження є процес інформаційного забезпечення системи обліку, контролю та аналізу розрахунків з оплати праці.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційно-практичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці у ФОП Грунт А.І.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано як загальні так і спеціальні методи дослідження: порівняння та аналіз, синтез та узагальнення, причинно-наслідковий та абстрактно-логічний зв'язок (дослідження нормативно-інформаційного забезпечення обліку та контролю), статистичні методи.

Інформаційною базою дослідження стали Закони України, національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, план рахунків бухгалтерського обліку, а також інструкції та положення з окремих питань бухгалтерського обліку та контролю відповідних міністерств і відомств, публікації вітчизняних, зарубіжних вчених і фахівців в області обліку, контролю та аналізу праці і заробітної плати, практичні дані ФОП Грунт А.І., а також ресурси мережі Інтернет.

ВИСНОВКИ

У випускній роботі наведено теоретичне узагальнення та систематизація практичних навиків щодо організації та методики відображення виплат працівникам в системі обліку.

З'ясовано, що завданнями обліку розрахунків з оплати праці є: використання обґрунтованої системи оплати праці; правильне нарахування заробітної плати та інших виплат працівникам відповідно до діючих положень; дотримання порядку розподілу заробітної плати за об'єктами обліку; повний та своєчасний розрахунок з працівниками по заробітній платі; своєчасне складання звітності по заробітній платі та подання її у відповідні органи; та інші.

Важливим засобом забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах економіки ринкового типу є механізм виплат працівникам як процес реалізації положень соціальної політики відносно суб'єктів соціально-трудових відносин.

Загальні висновки, що окреслюють результати проведеного дослідження, передбачають наступне:

Аналіз існуючих підходів до визначення поняття заробітної плати дає можливість констатувати їх розбіжності в різній літературі; в економічній теорії заробітна плата – це ціна робочої сили, яка відповідає вартості предметів споживання і послуг; відповідно до інших джерел це винагорода, розрахована, як правило, у грошовому вимірі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Облік розрахунків з оплати праці в обов'язковому порядку ведеться на будь-якому підприємстві і є досить трудомісткою і відповідальною ділянкою облікової роботи, яка потребує додаткового внутрішнього контролю.

Серед проблем в організації обліку розрахунків з оплати праці є складність нормативно-правового регулювання оплати праці. Оскільки в Україні діє більше двох десятків основних нормативно-правових актів, які

регулюють порядок розрахунків з оплати праці та при цьому постійно змінюються і доповнюються.

Дослідження практичних питань та особливостей обліку розрахунків з оплати праці проводилося на прикладі даних приватного підприємця Грунт А.І. сучасного виробника верхнього одягу. Підприємець Грунт А.І успішно працює на українському ринку з 1998 року. Швейний цех розташований в м.Білгород-Дністровський.

ФОП Грунт А.І. знаходиться на спрощеній системі оподаткування зі сплатою єдиного податку 5%. Кількість штатних працівників у 2017 році складає 40 осіб. Розрахунок виплат працівникам проводить головний бухгалтер.

У процесі дослідження було встановлено, що в цілому система обліку розрахунків з оплати праці у приватного підприємця знаходиться у досить належному стані, у своїй роботі ФОП дотримується вимог діючого законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посіб. / П. Й. Атамас. – К. : ЦУЛ, 2012. – 390 с.
2. Бараник З.П. Чинники впливу на стан та розвиток трудового потенціалу України: статистичний аспект / З.П. Бараник, О. В. Карабанова // Статистика України. – 2016. - № 1. – С. 42-49
3. Блакита Г. В. Бухгалтерський облік : практикум / Г. В. Блакита. – К.: ЦУЛ, 2014. – 152 с.
4. Богиня Д.П. Основи економіки праці: Навч. посіб. / Д.П. Богиня. - К.: Знання-Прес, 2013.-313с.
5. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік і аудит : Термінологічний українсько-російсько-англійський словник / Ю. А. Верига. – К. : ЦУЛ, 2012. – 292 с.
6. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навч. посіб. / Ю. А. Верига. – К. : ЦУЛ, 2015. – 315 с.
7. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : навч. посіб. / Н. І. Верхоглядова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 354 с.
8. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту : навч. посіб. / М. П. Войнаренко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 484 с.
9. Гнаташин Л.Б. Організація обліку: навч. посіб. / Л. Б. Гнатишин, О. С. Прокопишин. - Львів: "Магнолія 2006", 2014.-432 с.
10. Гнатенко Є.П. Аспекти обліку та законодавчо-нормативного регулювання оплати праці / Є.П. Гнатенко // Вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. - №10. - 2013. – с. 1-6.
11. Гнибіденко І.Ф. Ринок праці України: перспективи євроінтеграції: монографія / Гнибіденко І.Ф.. — К.: ДКС центр, 2012. — 245 с.
12. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності : підручник / Н.О. Гура. – К. : ЦУЛ, 2014. – 320 с.

13. Жернаков В.В. Трудове право: підручник [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / В. В. Жернаков, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко та ін.; за ред. В. В. Жернакова. - Х.: Право, 2012. - 496 с.

14. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 28.06.1996 року № 996 – XIV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

15. Закон України «Про відпустки» від 14.05.1997 року №2: [Електронний ресурс].–Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80

16. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» від 07.12.2017 № 2246-VIII [Електронний ресурс].–Режим доступу:

17. Закон України «Про оплату праці» від 28.02.1995 року № 17: [Електронний ресурс].–Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80

18. Закон України «Про охорону праці» від 11.06.1992 року №49: [Електронний ресурс].–Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2694-12

19. Зверяков М. І. Перспективи формування нової якості зростання // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 59–74.

20. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 728 с.

21. Ільїн В.Ю. Нормативно-правове регулювання обліку розрахунків з оплати праці /В.Ю. Ільїн, Д.О. Соквита // Молодий чений. - № 12.1 (40). – 2016 р. – с. 763-766

22. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004 N 5 [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>

23. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України затверджена постановою Правління Національного банку України 17.06.2004 №280.

24. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення / Ю. Г. Кім. – К. : ЦУЛ, 2014. – 600 с.

25. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. №322: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08
26. Конституція України від 16.07.1999 року № 30 – XIV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
26. Кравченко М.А. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків з оплати праці / М.А. Кравченко // Інвестиції: практика та досвід. - № 15. – 2010. – с. 71-74
27. Кужельний М. В. Організація обліку : підручник / М. В. Кужельний. – К. : ЦУЛ, 2010. – 350 с.
28. Лишиленко А. В. Бухгалтерський учет : учебник / А. В. Лишиленко. – К. : ЦУЛ, 2011. – 736 с.
29. Луняк І.В. Заробітна плата як основне джерело доходів найманих працівників / І.В. Луняк // Агросвіт. – 2015. - №12. – с. 39-41.
30. Михайленко Ю.О. Організація обліку і контролю розрахунків за заробітною платою // Молодий вчений. – 2017. - № 2 (42). – с. 287-294
31. Плаксієнко В. Я. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах / В. Я. Плаксієнко. – К. : ЦУЛ, 2014. – 464 с.
32. Податковий кодекс України, від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>
33. Покатаєва О.В. Шляхи вдосконалення системи оплати праці на підприємстві / О.В. Покатаєва, Г.О. Кошулинська // Держава та регіони : наук.-виробн. журнал / Серія : Економіка та підприємництво. – 2011. – № 3. – С. 139–141.
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам" (П(С)БО 26) затверджено наказом Міністерства фінансів від 28 жовтня 2003 року N 601 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03?test=XX7MfyrCSgky7GMIZi4SSxOmHI4gQs80msh8Ie6>

35. Постанова КМУ «Про порядок обчислення середньої заробітної плати» від 08.02.1995 р. № 100 [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF>

36. Постанова КМУ»Про застосування податкової соціальної пільги» від 29 грудня 2010 р. № 1227 [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1227-2010-%D0%BF?test=XX7MfyrCSgky7GMIZi4SSxOmHI4gQs80msh8Ie6>

37. Потьомкін Л. Сучасні тенденції організації заробітної плати в промисловості України / Л. Потьомкін // Україна: аспекти праці. - 2003. - № 7. - С. 20-25.

38. Рябчук О. Необхідність удосконалення адміністрування податку з до- ходів фізичних осіб / О. Рябчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 1. – С. 82-87.

39. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська. – К. : ЦУЛ, 2013. – 688 с.

40. Слободияк Ю. Б. Статистичний облік : навч. посіб. / Ю. Б. Слободияк. – К. : ЦУЛ, 2010. – 126 с.

41. Соколик М.П. Мінімальні соціальні стандарти у формуванні середньомісячної заробітної плати в Україні / М.П. Соколик // Економіст. — 2010. — № 5. — С. 52—57.

42. Стельмах В. С. Контроль: інспектування, аудит, банківський нагляд : монографія / В. С. Стельмах, А. О. Єпіфанов, І. В. Сало. – Суми : Університетська книга, 2015. – 432 с.

43. Фісуненко П.А., Бойченко К.В. Шляхи вдосконалення оплати праці на підприємстві. // Молодий вчений. - № 11 (51). - 2017 р. – с. 1343-1345

44. Хома Д. М. Проблеми обліку та аудиту розрахунків з оплати праці в умовах економічної кризи // Сталий розвиток економіки. Науково-виробничий журнал. – 2010. – № 3 – С. 222–227.

45. Шара Є. Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посіб. / Є. Ю. Шара. – К. : ЦУЛ, 2012. – 422 с.

46. Швабій К. Податок з доходів фізичних осіб: проблеми і перспективи / К. Швабій // Вісник податкової служби України. – 2012. – № 6. – С. 33-35.

47. Шульгінова Л. А. Механізми державного регулювання заробітної плати в Україні: сутність і складові / Л. А. Шульгінова // Теорія та практика державного управління. – 2011. – Вип. 4 (35). – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2011-4/doc/2/19.pdf>

48. Юшко С. Проблеми оподаткування заробітної плати в Україні : ретроспективний аналіз / С. Юшко // Фінанси України. – 2014. – № 12. – С. 21 – 31.